

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

The Correlation of Risk Factors Affecting E-Cigarette Use Behavior Among Third-Year Students Faculty of Science and Technology, Hatyai University

สิทธิกร แซ่หล่อ^{1*}, ชูบารีย์ยะ มอลอ², ซารีนดา ดือราแม³, พรธรรณชฌุมน เกตุรุ่ง⁴ และ อัถพงศ์ ปิ่นทองพันธ์⁵
Sittikorn Saelor^{1*}, Subareryah Morlor², Sareena Dueramae³, Patchayamon Ketrung⁴,
Auttapong Pinthongpan⁵

¹ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต, สาขาสาธารณสุขชุมชน, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

¹ Dr., Lecturer in the Bachelor of Public Health, Community Public Health, Faculty of Science and Technology, Hatyai University.

^{2,3} นักศึกษาระดับปริญญาตรี, หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต, สาขาสาธารณสุขชุมชน, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

^{2,3} Bachelor's degree student in the Bachelor of Public Health, Community Public Health, Faculty of Science and Technology, Hatyai University.

^{4,5} อาจารย์ประจำหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต, สาขาสาธารณสุขชุมชน, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

^{4,5} Lecturer in the Bachelor Bachelor of Public Health, Community Public Health, Faculty of Science and Technology, Hatyai University.

*Corresponding author, E-mail: sittikorn.sa@hu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อสุขภาพของพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหาดใหญ่จำนวน 89 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติ Chi-square test

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่ถูกต้องและมีการรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าที่ถูกต้อง โดยตัวแปรที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ที่พักอาศัย และโรคประจำตัว) ไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของกลุ่มตัวอย่าง ความสัมพันธ์ของพฤติกรรม

การสูบบุหรี่ไฟฟ้า พบว่า ตัวแปรรายได้มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า โดยมีเลขนัยสำคัญทางสถิติ $P = 0.024$ เห็นได้ว่า รายได้ของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

คำสำคัญ: บุหรี่ไฟฟ้า, ทศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า, พฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า และการรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า

Abstract

This research aims to study the relationship between risk factors affecting the health of vaping behavior among third-year students in the Faculty of Science and Technology at Hatyai University. The population used in the research consists of 89 third-year students from the Faculty of Science and Technology at Hatyai University. Data were collected through questionnaires and interviews. Descriptive statistical analysis included percentages, means, and standard deviations, while inferential statistics were used to analyze relationships using the Chi-square test.

The research findings indicate that students have correct attitudes and beliefs about vaping and proper awareness of vaping laws. Personal factors (gender, age, residence, and pre-existing conditions) do not correlate with the vaping behavior of the sample group. However, the relationship between vaping behavior and income shows a significant correlation, with a statistical significance of $P = 0.024$. This suggests that the income of the sample group affects their vaping behavior..

Keywords: E-cigarettes, Attitudes and beliefs towards e-cigarette use, E-cigarette smoking behavior and Awareness of e-cigarette laws

บทนำ

อัตราการเกิดโรคและการเสียชีวิตเกิดจากการสูบบุหรี่ไฟฟ้าเป็นคิดเป็นร้อยละ 15.6 ของจำนวนผู้เสียชีวิตทั้งหมด จากข้อมูลดังกล่าวพบว่าบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตซึ่งพบมากในประชากรที่มีอายุ 15 - 19 ปี และมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของกลุ่มเสี่ยง (กรมควบคุมโรค, 2566) ซึ่งสารประกอบหลักที่เป็นสาเหตุของการก่อให้เกิดโรคมะเร็งของบุหรี่ไฟฟ้า คือ นิโคติน (Nicotine) เป็นสารเสพติดที่ได้มาจากยาสูบเป็นหลักและเป็นส่วนประกอบสำคัญของน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า และส่งผลเสียต่อสุขภาพ รวมถึงการทำงานของปอด ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้าเป็นอุปกรณ์ชนิดที่ใช้กลไกไฟฟ้าทำให้เกิดละอองไอน้ำและไอความร้อนสูงมากที่สามารถทำลายเยื่อทางเดินหายใจ เซลล์เยื่อหลอดลมและเซลล์เยื่อปอดหลอดลม โดยมีสารโพรไพลีนไกลคอล (Propylene Glycol) และกลีเซอริน (Glycerol) เป็นส่วนประกอบหลักที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง เนื่องจากมีอนุภาคเล็กสามารถเข้าไปยังร่างกาย จากการสูดดมควันบุหรี่ไฟฟ้า

เมื่อสัมผัสหรือสูดดมเข้าไปอาจทำให้เกิดการระคายเคืองที่ผิวหนัง ดวงตา และปอด โดยเฉพาะในผู้ที่เป็
โรคปอดเรื้อรัง โรคหอบหืด และโรคถุงลมโป่งพอง (สุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์, ภัศรา จงขจรพงษ์, วิชช
เกษมทรัพย์, Stephen Hermann, เนาวรัตน์ เจริญคำ, วิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ และ วศิน พิพัฒน์ฉัตร, 2566)
นอกจากบุหรี่ไฟฟ้าจะส่งผลกระทบต่อผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าโดยตรงและยังส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างหรือ
เรียกว่าควันบุหรี่มือสอง เนื่องจากควันบุหรี่ไฟฟ้ามียาพิษและสารก่อมะเร็งเช่นเดียวกับกับบุหรี่ทั่วไป
ที่สามารถทำลายการเติบโตของทารกในครรภ์และส่งผลกระทบต่อสมองวัยรุ่น (ชัชววรรณ ต๊ะผัด,
ขจร ตรีโสภณากร และสุชัยญา สุขสะอาด, 2566)

จากการสำรวจพฤติกรรมบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน
กรุงเทพมหานครในปี 2562 และจากการศึกษาในนักเรียนอาชีวศึกษาในปี 2564 พบว่า แนวโน้มการใช้
บุหรี่ไฟฟ้าเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยพฤติกรรม ปัจจัยภายนอกและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยทางด้าน
ทัศนคติ ซึ่งประกอบด้วย การอยากรู้อยากลอง เพื่อนชักชวนให้สูบ การเข้าถึงได้ง่ายมีทัศนคติที่ดีต่อบุหรี่
ไฟฟ้า และเชื่อว่าบุหรี่ไฟฟ้าไม่มีอันตราย (กิตติพงษ์ เรือนเพชร, ปณณทัต บณุนทด, ถาวรีย แสงงาม, ปิยะอร
รุ่งธณเกียรติ และ ศิริลักษณ์ สุวรรณวงษ์, 2564) นอกจากนี้ปัจจัยทางด้านครอบครัว การวิเคราะห์ระดับ
การควบคุมของบิดามารดา การเป็นต้นแบบด้านการสูบบุหรี่ของบิดามารดาและเพื่อน การเผชิญ
ความเครียด ความภาคภูมิใจในตนเอง ความเชื่ออำนาจภายในตน ความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัย โทษของ
บุหรี่ไฟฟ้าทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าและพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของ
วัยรุ่น (พระมงคลธรรมวิธาน, ประสิทธิ์ สระทอง และ จักรี บางประเสริฐ, 2561) ยังสามารถทำนายถึง
พฤติกรรมของผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าได้ ดังนั้นจากข้อมูลข้างต้นการศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ จึงมี
ความสนใจศึกษาปัจจัยภายในบุคคล ปัจจัยภายนอก และปัจจัยด้านพฤติกรรมของนักศึกษา

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งความสนใจเพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงของพฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้า
ที่มีวัตถุประสงค์การทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ทราบปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้าของ
นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

1. บุหรี่ไฟฟ้า

ความหมายของบุหรี่ไฟฟ้า

บุหรี่ไฟฟ้า เป็นนวัตกรรมที่ส่งมอบนิโคตินโดยใช้ไฟฟ้า (Electronic Nicotine Delivery Systems, ENDS) มีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ (1) ส่วนที่เป็นแบตเตอรี่จุดให้ความร้อนสูง (2) ส่วนของ

Vaporizing ซึ่งเมื่อผู้สูบบุหรี่จะเข้าไปกระตุ้น Sensor ให้จุดความร้อนแก่ของเหลวจาก Cartridge ให้กลายเป็นไอ (3) ส่วน Cartridge จะบรรจุ Propylene Glycol เป็นตัวสร้างไอระเหยที่มีสารปรุงแต่งกลิ่น สี และนิโคตินในระดับต่าง ๆ และ (4) ส่วน Tip คือ ส่วนที่ผู้สูบบุหรี่ นอกจากนี้นิโคตินยังเป็นสารที่มีฤทธิ์เสพติดสูงสุดทำให้หลอดเลือดหดตัว กระตุ้นระบบประสาทอัตโนมัติทำให้หัวใจเต้นเร็ว เสี่ยงเกิดภาวะหัวใจวายได้ (สุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์ และคณะ, 2566) ซึ่งบุหรี่ไฟฟ้าในปัจจุบันได้ผลิตออกมาหลายประเภทและเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่นอย่างกว้างขวาง

2. ประเภทของบุหรี่ไฟฟ้า

บุหรี่ไฟฟ้าสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามรูปร่างลักษณะของอุปกรณ์ (กิตติพงษ์ เรือนเพชร และคณะ, 2564) ดังนี้

1) บุหรี่ไฟฟ้าขนาดเล็ก (Mini) คือ แบบใกล้เคียงบุหรี่ทั่วไปที่สุด มีลักษณะเล็ก น้ำหนักเบา ราคาไม่แพง ไม่ต้องควบคุมเอง

2) บุหรี่ไฟฟ้าขนาดกลาง (Mid-size e-cigarettes) เป็นแบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุด มีลักษณะไม่ใหญ่จนเกินไป ราคาอยู่ในระดับปานกลาง และมีการผลิตไอน้ำที่ดีกว่าแบบ Mini

3) บุหรี่ไฟฟ้าที่ปรับขนาดเองได้ (Advanced personal vaporizers) เป็นบุหรี่ไฟฟ้าที่มีลักษณะเหมือนกับแท่งขนาดใหญ่ คล้ายกับไฟฉายเป็นส่วนใหญ่ ประเภทนี้ส่วนใหญ่ใช้ถ่านแบบถอดเปลี่ยนได้ คงทน และมีความสามารถมากกว่าบุหรี่ไฟฟ้าแบบอื่น ๆ แต่บุหรี่ไฟฟ้าประเภทนี้มีราคาแพง และไม่สะดวกในการพกพา

3. สารพิษในบุหรี่ไฟฟ้าและผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

สารพิษในบุหรี่ไฟฟ้ามีมากมายหลายชนิด ได้แก่ Nicotine (นิโคติน), Benzene (เบนซีน), Propylene glycol (โพรพิลีนไกลคอล), Glycerin (กลีเซอริน), และสารแต่งกลิ่น รส และอื่น ๆ (โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย, 2567) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า สารนิโคตินเป็นสารพิษที่พบมากที่สุดในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า ยังมีสารพิษอื่น ๆ ที่ทำลายระบบการทำงานของร่างกาย และก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ (ยชญ์วรินทร์ จรบุรณย์ และคณะ, 2564) การสูบบุหรี่ไฟฟ้าส่งผลกระทบต่อระบบการทำงานของร่างกาย พบว่า บุหรี่ไฟฟ้ามีสารนิโคตินเป็นสารเสพติดที่มีสถานะเสพติดสูงสุด และพบในใบยาสูบตามธรรมชาติที่มีฤทธิ์เป็นด่างค่อนข้างสูง ทำให้เกิดการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจอาจส่งผลให้มีอาการระคายคอและง่ายต่อการเกิดโรคหอบหืดมากขึ้น ระบบหัวใจและหลอดเลือดเสี่ยงต่อการเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจตีบและทำให้เกิดการลดลงของการไหลเวียนเลือดในกล้ามเนื้อหัวใจและสารนิโคตินอาจส่งผลกระทบต่อระบบประสาทของภาวะซึมเศร้าอีกด้วย (สุวรรณา เรื่องกาญจนเศรษฐ์, 2566)

4. ปัจจัยเสี่ยง

ปัจจัยภายในบุคคล ประกอบด้วย อายุ เพศ ทักษะการที่มีต่อบุหรี่ไฟฟ้า และรวมถึงความเครียด

ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย การมีบุคคลรอบข้างสูบบุหรี่ไฟฟ้า การถูกเพื่อนชักชวน การรับรู้ถึงราคาที่ถูก และราคาแพงของบุหรี่ไฟฟ้า การเข้าถึงโฆษณาบุหรี่ไฟฟ้า

5. วัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

เป็นวัยที่อายุประมาณ 13 - 19 ปีที่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ภาวะทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมเป็นวิกฤตช่วงหนึ่งของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงต่อของวัยเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งจะมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นด้วยกันเอง และบุคคลรอบข้าง (สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน, 2554) พัฒนาการของวัยรุ่นประกอบไปด้วย พัฒนาด้านร่างกาย ด้านสติปัญญาการเรียนรู้ ด้านสังคม และอารมณ์ ซึ่งแบ่งตามช่วงอายุ

- 1) วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) มีอายุระหว่าง 13 - 17 ปี
- 2) วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี
- 3) วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) มีอายุระหว่าง 18 - 21 ปี

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พริษฐ์ศักดิ์ อ้นมอย, อาทิตยา บัวเรือง, ชนุดา พาโพนงาม, ชिरดา จันทรรุ่งเรือง, นฤมล ลาวน้อย และ อัมพวัน บุญรอด (2565) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชนจังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนสูบบุหรี่ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 72.21 ส่วนใหญ่เริ่มสูบบุหรี่ไฟฟ้าครั้งแรกเมื่ออายุ 17 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.23 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน ประกอบด้วย เพศ สถานที่พักอาศัยขณะศึกษา การสูบบุหรี่ไฟฟ้าของคนในครอบครัว และทัศนคติที่ดีกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

กิตติพงษ์ เรือนเพชร (2564) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียนชายอาชีวศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า มีอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าเท่ากับ ร้อยละ 28.0 มีความเชื่อว่าการสูบบุหรี่ไฟฟ้ามีความปลอดภัยกว่าการสูบบุหรี่แบบธรรมดา และเชื่อว่าการใช้บุหรี่ไฟฟ้ายังสามารถช่วยในการเลิกสูบบุหรี่แบบธรรมดาได้ รวมถึงสาเหตุที่มาจากปัจจัยหลัก ๆ โดยมีปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม โดยปัจจัยภายใน ได้แก่ อายุ ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ความเครียด ปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม ได้แก่ รายได้ การมีความสัมพันธ์กับโรงเรียน การถูกชักชวนให้สูบ การสูบบุหรี่มวน และบุหรี่ไฟฟ้าของเพื่อน การสูบบุหรี่ของผู้ปกครอง และการรับรู้กฎหมายของบุหรี่ไฟฟ้า ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อกระบวนการคิดการตัดสินใจนำไปสู่การสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียนชาย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า การถูกเพื่อนชักชวนให้สูบ การสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเพื่อน การเข้าถึงบุหรี่ไฟฟ้า

ปิยวรรณ บุญเพ็ญ, ภาวนา เมนทะระ และ ปิยชาติ บุญเพ็ญ (2562) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าและพฤติกรรมต้องการเลิกบุหรี่ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า พฤติกรรมต้องการเลิกบุหรี่ ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ

ผลการวิจัยพบว่า การรับข่าวสารและความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง มีทัศนคติว่าสับแล้วหอม สับบุหรีไฟฟ้าสามารถทดแทนการสับบุหรีได้ บุหรีไฟฟ้าอันตรายน้อยกว่าบุหรีทั่วไป เป็นต้น

สมเด็จ ภิมายกุล และ กนกวรรณ คชสีห์ (2566) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรม การบริโภคบุหรีไฟฟ้ากับแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรีไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรีไฟฟ้าด้วยการรณรงค์ผ่านสื่อ การสร้างกฎระเบียบ การพัฒนาสิ่งแวดล้อม การจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ แก่นักศึกษา ซึ่ง งานวิจัยของ ชนิกา เจริญจิตต์กุล และ ชฎาภา ประเสริฐทรง (2557) รายงานว่า ปัจจัยหนึ่งที่สัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของนักสูบบุหรี่ คือ การตลาดที่เฝ้าชวนให้วัยรุ่นกลุ่มนี้เกิดความสนใจที่ต้องการในผลิตภัณฑ์ โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพของ ผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้า แนวทางการป้องกัน และบทบาทพยาบาล อีกทั้งยังพบว่า การรับรู้ข่าวสารน้อยและความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง การมีทัศนคติต่อบุหรีไฟฟ้า ทำให้มีแนวโน้มทางพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า โดยคิดว่าการสูบบุหรี่ไฟฟ้าสามารถทดแทนการสูบบุหรี่ได้ บุหรีไฟฟ้ามีความอันตรายน้อยกว่าบุหรีทั่วไป

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุหรีไฟฟ้าเป็นสินค้าปกติ ซึ่งบุหรีไฟฟ้าเป็นผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเยาวชนใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ผู้สูบบางส่วนยังหลงเชื่อว่า บุหรีไฟฟ้ายังสามารถเป็นทางเลือกให้แก่ผู้สูบหรือเป็นทางเลือกที่ปลอดภัยกว่าบุหรีทั่วไป และหากบุหรีไฟฟ้าเป็นสินค้าทดแทนได้จึงมีแนวโน้มว่าการใช้บุหรีไฟฟ้าย่อมมากขึ้น บุหรีไฟฟ้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจและการทำงานของหัวใจ และยังสามารถทำให้เกิดการอักเสบได้ แม้ว่าผู้สูบบางคนจะตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพของตนเองและบุคคลรอบข้าง จากการใช้บุหรีไฟฟ้าเป็นสาเหตุที่สามารถป้องกันได้ในปัจจุบันและยังพบว่าในกลุ่มวัยรุ่นมีอัตราการสูบที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จำนวนนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาธารณสุขชุมชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และอาชีวอนามัยและความปลอดภัย รวมจำนวนทั้งหมด 89 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้บุหรีไฟฟ้าของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประยุกต์มาจากงานวิจัยของ จุฑามาศ มณีกุล (2566) ที่ประกอบไปด้วย ปัจจัยภายในบุคคล ปัจจัยภายนอก ปัจจัยพฤติกรรม และปัจจัยด้านครอบครัว สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม จำนวน 89 ชุด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านปัจจัยบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สาขาวิชา ที่พักอาศัย โรคประจำตัว และรายได้ ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดตัวเลือก จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อย่อย ได้แก่ (1) ทักษะและความเชื่อที่เกี่ยวกับการใช้บุหรี่ไฟฟ้า ประกอบด้วย ความคิดเห็นถึงพิษภัยและโทษของบุหรี่ไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย และความคิดส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ และ (2) การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ประกอบด้วย ข้อห้ามการซื้อขายบุหรี่ไฟฟ้า การครอบครองบุหรี่ไฟฟ้า การโฆษณาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต และโทษทางกฎหมายของผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าจำนวน 4 ข้อ พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรมซึ่งเป็นคำถามที่วัดทัศนคติ ความเชื่อที่เกี่ยวกับการใช้บุหรี่ไฟฟ้า และการรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) ด้วยการใช้มาตราส่วนกำหนดระดับ (Rating Scales) ซึ่งข้อคำถามแต่ละหัวข้อย่อยได้ถูกกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

ทัศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ใช้เกณฑ์การให้คะแนนรูปแบบที่ 1

ระดับ 1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับ 2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วย
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

และแปลผลช่วงของค่าเฉลี่ย 4 ระดับข้างต้น ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านเป็นส่วนใหญ่
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่าน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความคิดเห็นของท่าน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเลย

การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ใช้เกณฑ์การให้คะแนนรูปแบบที่ 2

ระดับ +1	หมายถึง	ใช่
ระดับ 0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ระดับ -1	หมายถึง	ไม่ใช่

และแปลผลโดยใช้ตัวเลือก ดังนี้

ใช่	หมายถึง	ข้อความนั้นบัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า
ไม่ใช่	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	มีความรู้สึกลังเลในข้อความนั้น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพฤติกรรมต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า แรงจูงใจของการสูบบุหรี่ไฟฟ้า การถูกโน้มน้าวหรือชักชวนจากคนรอบข้าง ความเครียด และการเข้าถึงบุหรี่ไฟฟ้าลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดตัวเลือก จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษาของครอบครัว และการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของคนในครอบครัว ลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดตัวเลือก จำนวน 3 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบว่าแบบประเมินความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Item Objective Congruence index : IOC) ซึ่งค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้แบบสอบถามถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ผลการตรวจค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ตอนที่ 1 มีจำนวน 7 ข้อ ผ่านค่าความเที่ยงตรงจำนวน 5 ข้อ และไม่ผ่าน 2 ข้อ โดยข้อที่ไม่ผ่าน คือข้อที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขเรียบร้อยแล้ว และข้อที่ 7 ผู้วิจัยได้ทำการตัดออกเนื่องจากค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0 ตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อย่อย ในส่วนหัวข้อย่อยที่ 1 มีจำนวน 6 ข้อ ผ่านค่าความเที่ยงตรงมากกว่า 0.50 หัวข้อย่อยที่ 2 มีจำนวน 4 ข้อ ผ่านค่าความเที่ยงตรงมากกว่า 0.50 ตอนที่ 3 มีจำนวน 16 ข้อ ผ่านค่าความเที่ยงตรงมากกว่า 0.50 และตอนที่ 4 มีจำนวน 3 ข้อ ผ่านค่าความเที่ยงตรงจำนวน 2 ข้อ และไม่ผ่าน 1 ข้อ โดยข้อที่ไม่ผ่าน คือ ข้อที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ซึ่งผลการพิจารณาการตรวจความเที่ยงตรง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการผ่านการพัฒนาและปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 89 คน โดยได้รับการตอบแบบสอบถามกลับคืนมาสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สาขาวิชา ที่พักอาศัย โรคประจำตัว รายได้ พฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้า และปัจจัยด้านครอบครัว โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นของงานวิจัย ได้แก่ เพศ อายุ สาขาวิชา ที่พักอาศัย โรคประจำตัว และรายได้ กับปัจจัยด้านทัศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ปัจจัยด้านการรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ปัจจัยด้านพฤติกรรม และปัจจัยด้านครอบครัว เป็นการทดสอบเพื่อดูตัวแปรกับปัจจัยมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ทดสอบโดยไคสแควร์ (Chi-Square Test : χ^2) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) สถิติเชิงอนุมาน หรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบความสัมพันธ์ Chi-square

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 89 คน พบว่า โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 82.10 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 17.90 อยู่ในช่วงอายุ 21 - 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.30 กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยหอพักนอกมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 75.3 รองลงมา คือ อาศัยหอพักภายในมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 6.70 พบว่า ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 91 และประชากรส่วนใหญ่มีรายได้ที่เพียงพอไม่เหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 51.70 รองลงมา คือ เพียงพอเหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 36 และส่วนน้อยมีรายได้อยู่ที่ระดับไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 12.40

2. ทศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า

ประชากรส่วนใหญ่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อความเชื่อว่าการสูบบุหรี่ไฟฟ้าช่วยลดความเสี่ยงที่จะเป็นโรคมะเร็ง คิดเป็นร้อยละ 61.80 โดยมีค่า $\mu=1.60$ และค่า $\sigma=0.95$ มีความเชื่อว่าการสูบบุหรี่ไฟฟ้านั้นมีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่มวน คิดเป็นร้อยละ 58.40 โดยมีค่า $\mu=1.60$ และค่า $\sigma=0.84$ ความเชื่อว่าการได้สูบบุหรี่ไฟฟ้าแล้วรู้สึกผ่อนคลาย คิดเป็นร้อยละ 44.90 มีค่า $\mu=1.82$ และค่า $\sigma=0.87$ เชื่อว่าการสูบบุหรี่ไฟฟ้าช่วยให้เลิกบุหรี่มวนได้ คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 40.40 มีค่า $\mu=1.92$ ค่า $\sigma=0.89$ บุหรี่ไฟฟ้ามีสารที่เป็นพิษต่อร่างกายน้อยกว่าบุหรี่มวน คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 29.2 มีค่า $\mu=2.34$ และค่า $\sigma=1.12$ และการไม่เห็นด้วยกับบุหรี่ไฟฟ้าทำให้การใช้บุหรี่มวนน้อยลง คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 22.5 มีค่า $\mu=2.38$ และค่า $\sigma=1.01$

3. การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า

ประชากรส่วนใหญ่รับรู้ ว่า บุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ห้ามขายหรือให้บริการสินค้า คิดเป็นร้อยละ 74.2 มีค่า $\mu=1.14$ และค่า $\sigma=0.75$ ผู้ที่ซื้อบุหรี่ไฟฟ้าไว้ในครอบครองถือว่าการกระทำผิดกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 69.7 มีค่า $\mu=1.48$ และค่า $\sigma=0.78$ การโฆษณาบุหรี่ไฟฟ้าผ่านทางเว็บไซต์ถือเป็นความผิดกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 67.4 มีค่า $\mu=1.57$ และค่า $\sigma=0.86$ และการสูบบุหรี่ไฟฟ้ามีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 56.20 มีค่า $\mu=1.83$ และค่า $\sigma=0.83$

จากผลการศึกษาเห็นได้ว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ได้แก่ บุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ห้ามขายหรือให้บริการสินค้า ผู้ที่ซื้อบุหรี่ไฟฟ้าไว้ในครอบครองถือว่าการกระทำผิดกฎหมาย การโฆษณาบุหรี่ไฟฟ้าผ่านทางเว็บไซต์ถือเป็นความผิดกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการสูบบุหรี่ไฟฟ้ามีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท มีค่า $\bar{x}=1.50$ และค่า $SD=0.80$

4. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้า ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 24.70 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งปัจจัยเรื่องเพื่อนรอบตัวมีผลต่อการเลิกใช้บุหรี่ โดยผลการศึกษาพบว่า มีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ไฟฟ้า คิดร้อยละ 51.70 ส่วนใหญ่ถูกเพื่อนโน้มน้าวหรือชักชวนให้สูบบุหรี่ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 61.80 ประชากรส่วนใหญ่ตอบไม่ใช่เกี่ยวกับสาเหตุการเลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้า ประกอบด้วย เพราะอยากลอง กลิ่นหอม อยากเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าบอย คิดเป็นร้อยละ 4.50 กลุ่มประชากรส่วนใหญ่รู้จักบุหรี่ไฟฟ้าจากสื่ออินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 55.10 การเข้าหาบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.70 และกลุ่มประชากรตัวอย่างมีความตั้งใจจะเลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 83.10

5. สถานภาพครอบครัว

สถานภาพครอบครัว การศึกษาของครอบครัว และพฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้าของครอบครัว แสดงให้เห็นว่า สถานภาพครอบครัวของกลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่บิดามารดาอาศัยอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 80.90 และพ่อแม่หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 19.10 ในส่วนของระดับการศึกษาของบิดา และมารดา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 24.70 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 20.20 ระดับนักศึกษาประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 18 ระดับการศึกษา ปวส./ปวช. คิดเป็นร้อยละ 14.60 และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 9 และพบว่า กลุ่มประชากรไม่มีบุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 84.30

6. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้า

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติของตัวแปรแต่ละตัวแปร โดยจะมีตัวแปรต้นทั้งหมด 6 ตัวแปร คือ เพศ อายุ สาขาวิชา ที่พักอาศัย โรคประจำตัว และรายได้ ซึ่งจะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติ Chi-square ซึ่งจะมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับปัจจัยเสี่ยงของการใช้บุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ปัจจัยด้านทัศนคติ 2) ปัจจัยด้านการรับรู้กฎหมาย 3) ปัจจัยด้านพฤติกรรม และ 4) ปัจจัยด้านครอบครัว เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับปัจจัยในแต่ละด้านโดยจะมีทั้งหมด 6 ตัวแปร คือ เพศ อายุ สาขาวิชา ที่พักอาศัย โรคประจำตัว และรายได้

จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรทางด้านเพศ อายุ สาขาวิชา ที่พักอาศัย และโรคประจำตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านทัศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ปัจจัยพฤติกรรม และปัจจัยด้านครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P < 0.05$

ในส่วนของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น เพศ อายุ สาขาวิชา ที่พักอาศัย โรคประจำตัว และรายได้ กับปัจจัยด้านทัศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ปัจจัยพฤติกรรม และปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $P = 0.024$ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านทัศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า และปัจจัยด้านครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P < 0.05$ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติตั้งข้อมูลแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ

ตัวแปร	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง							
	ทัศนคติและความเชื่อต่อ การสูบบุหรี่ไฟฟ้า		การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับ บุหรี่ไฟฟ้า		พฤติกรรม		ด้านครอบครัว	
	p-value	Chi square	p-value	Chi square	p-value	Chi square	p-value	Chi square
เพศ	0.963	0.286	0.184	3.390	0.118	16.671	0.291	8.501
อายุ	0.202	8.521	0.136	6.995	0.653	18.883	0.382	14.949
สาขาวิชา	0.416	6.068	0.897	1.084	0.491	21.481	0.125	20.159
ที่พักอาศัย	0.634	9.799	0.887	3.648	0.142	54.090	0.883	19.480
โรคประจำตัว	0.950	5.221	0.278	9.821	0.783	36.455	0.925	18.032
รายได้	0.292	7.328	0.947	0.734	0.024*	37.007	0.183	18.548

หมายเหตุ

* คือค่านัยสำคัญอย่างมีสถิติต่ำกว่า $P \leq 0.05$

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้า พบว่า จำนวนนักศึกษาเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 17.90 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 82.10 จากผลการศึกษาพบว่า ผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้ามีจำนวนทั้งหมด 22 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 ของจำนวนทั้งหมด กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เริ่มสูบบุหรี่ในช่วงอายุ 18 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.61 มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์ศักดิ์ อันมอย (2565) พบว่า เยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ส่วนมากเริ่มสูบบุหรี่ไฟฟ้าครั้งแรกอายุ 17 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.23 ในส่วนของผลการศึกษาด้านทัศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับทัศนคติและความเชื่อต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของความเชื่อที่ว่า การสูบบุหรี่ไฟฟ้าสามารถทดแทนการสูบบุหรี่มวนได้ บุหรี่ไฟฟ้าช่วยลดความเสี่ยงของโรคมะเร็งได้ การสูบบุหรี่ไฟฟ้าช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายเครียด บุหรี่ไฟฟ้ามีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่มวน และกลุ่มประชากรตัวอย่างไม่เห็นด้วยกับทัศนคติและความเชื่อที่ว่า การสูบบุหรี่ไฟฟ้านั้น สามารถช่วยให้พฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าได้น้อยลงหรือลดลงจากเดิมได้ ซึ่งมีความแตกต่างกับการศึกษาของ ศิริพร พูลรักษ์ (2565) พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี แม้ว่าผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพ และมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาแต่บางคนไม่สามารถเลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้าได้เนื่องจากมีความเชื่อเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าแบบผิด แต่มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยวรรณ บุญเพ็ญ และคณะ (2562) พบว่า นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครมีการรับข่าวสาร ทัศนคติ และความเชื่อที่ไม่ถูกต้องที่ว่าบุหรี่ไฟฟ้าสูบแล้วหอม สูบบุหรี่ไฟฟ้าสามารถทดแทนการสูบบุหรี่ได้ และบุหรี่ไฟฟ้าอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ทั่วไป ในประเด็นการรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้หรือการรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าเป็นอย่างมากแต่ไม่มีผลหรือความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติพงษ์ เรือนเพชร (2564) พบว่า นักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าและไม่สูบบุหรี่ไฟฟ้า มีการรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าน้อย คิดเป็นร้อยละ 54 และ 66.90 ตามลำดับ ในประเด็นปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า สถานภาพครอบครัวของกลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ อาศัยอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 80.90 และพ่อแม่หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 19.10 กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า บุคคลในครอบครัวไม่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 84.30

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่เป็นผลมาจากปัจจัยจากบุคคลรอบข้าง โดยซึ่งปัจจัยเรื่องเพื่อนรอบตัวมีผลต่อการเลิกใช้บุหรี่ โดยผลการศึกษาพบว่า มีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ไฟฟ้าคิดร้อยละ 51.70 อีกทั้งปัจจัยแวดล้อมรอบเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ไฟฟ้ามีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าเนื่องจาก เพื่อนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกของวัยรุ่น การสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเพื่อนจึงอาจส่งผลต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ ภัทรวรินทร์ ภัทรศิริสมบุรณ์, โยธกานต์ แก้วกลม, ปวีณา เทพรักษ์, รุสซัดดา สะมะแอ, หทัยรัตน์ ทับทิม และ วัชรภรณ์ แนนอน (2566) และ จุฬามาศ มณีกุล, พรนภา หอมสินธุ์ และ รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์

(2566) ที่กล่าวว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อนสูบบุหรี่มวนมีโอกาสเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าระยะแรกเป็น 2.64 เท่า ($OR = 2.64$, 95% $CI = 1.430 - 4.861$) ของกลุ่มที่ไม่มีเพื่อนสูบบุหรี่

ตัวแปรรายได้ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้าของกลุ่มประชากรตัวอย่าง รายได้ส่วนใหญ่ของกลุ่มประชากรตัวอย่างให้คำตอบว่าเพียงพอไม่เหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 51.70 มีรายได้เพียงพอในการจัดหาซื้อสิ่งของบริโภคที่ต้องการซื้อในราคาที่เข้าถึงได้ง่าย การหาซื้อบุหรี่ไฟฟ้าง่าย คิดเป็นร้อยละ 37.10 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติพงษ์ เรือนเพชร (2564) พบว่า นักศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายได้ที่ไม่เพียงพอและไม่เหลือเก็บ สูบบุหรี่ไฟฟ้าโดยอาศัยขอยืมของเพื่อนมาสูบ คิดเป็นร้อยละ 54 รายได้ของครอบครัวมีผลโดยตรงต่อปริมาณรายได้ของนักเรียนซึ่งอาจนำไปสู่การเข้าถึงการใช้บุหรี่ไฟฟ้าง่ายขึ้น (อัจฉราพร สีหิรัญวงศ์, วิภาณันท์ ม่วงสกุล, สุลิมาศ อังศุเกียรติถาวร, มธุรส ทิพยมงคลกุล และ ภาศิษฎ์ อ่อนดี, 2566) เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ พชรินทร์ ยุพา, ธวัชชัย เอกสันติ, ศิริลักษณ์ เพียรธัญญะ, ศุภรัตน์ คงรอด, สิริยากร พันจันทิก และสุกัญญา ผลพิมาย (2567) ที่กล่าวว่า เงินที่ได้รับต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของ อ้นกุง แซ่ลิ้ม และ สมสกา เพชรนันท์ (2565) พบว่า ความยืดหยุ่นของราคาบุหรี่ไฟฟ้าและบุหรี่มวน บุหรี่ไฟฟ้าราคาถูกกว่าบุหรี่มวนเมื่อเปรียบเทียบระยะเวลาในการใช้งาน และความสะดวกของการใช้งาน พบว่า บุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้งมีแนวโน้มในการใช้มากขึ้น เห็นได้ว่ารายได้ของกลุ่มประชากรตัวอย่างมีผลต่อพฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้า เนื่องจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีรายได้เพียงพอ ทำให้มีแนวโน้มในการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่มากขึ้น ส่วนกลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ไม่เพียงพอก็สามารถส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ความรู้ ปรับทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า เพื่อเพิ่มตระหนักในการรักษาสุขภาพของตนเองและคนรอบข้าง จะเห็นได้จากผลการศึกษาที่พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มประชากรตัวอย่างมีทัศนคติ และความเชื่อต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่ถูกต้อง
2. ควรมีการสนับสนุนให้ทางมหาวิทยาลัยหาดใหญ่เพิ่มมาตรการเขตปลอดบุหรี่ไฟฟ้าในพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2566). รายงานประจำปี 2566. นนทบุรี : กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ, กระทรวงสาธารณสุข.
- กิตติพงษ์ เรือนเพชร, ปณณทัต บณขุนทด, ถาวรีย แสงงาม, ปิยะอร รุ่งธณเกียรติ และ ศิริลักษณ์ สุวรรณวงษ์. (2564). บทบาทพยาบาลในการป้องกัน ลด ละ เลิกบุหรี่ไฟฟ้าในวัยรุ่น. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9, 15(38), 4-5.

- กิตติพงษ์ เรือนเพชร. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาชายอาชีวศึกษา จังหวัด บุรีรัมย์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จุฑามาศ มณีกุล, พรนภา หอมสินธุ์ และ รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์. (2566). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในระยะแรกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดฉะเชิงเทรา. พยาบาลสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 50(4). 158-169.
- จุฑามาศ มณีกุล. (2566). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในระยะแรกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดฉะเชิงเทรา (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชนิกา เจริญจิตต์กุล และ ชฎาภา ประเสริฐทรง. (2557). บุหรี่ไฟฟ้า: ภัยเงียบของวัยรุ่น. วารสารพยาบาลทหารบก, 15(3), 149-154
- ชัชววรรณ ต๊ะผัด, ขจร ตรีโสภณกร และ สุชัยญา สุขสะอาด. (2566). ระดับความรู้ ทักษะคิดและความตระหนักของครูระดับชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อปัญหาบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 19(1), 3.
- ปิยวรรณ บุญเพ็ญ, ภาวนา เมณฑะระ และปิยชาติ บุญเพ็ญ. (2562). พฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าและพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(22), 1-17.
- พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย, อาทิตยา บัวเรือง, ชนุดา พาโพนงาม, ธิรดา จันทร์รุ่งเรือง, นฤมล ลาวน้อย และ อัมพวัน บุญรอด. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชนจังหวัดอุตรดิตถ์. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 31(2), S197-S205.
- พระมงคลธรรมวิธาน, ประสิทธิ์ สระทอง และ จักรี บางประเสริฐ. (2561). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าและพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในเขตการปกครองฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร. วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 11(2), 1-10.
- พัชรินทร์ ยุพา, ธวัชชัย เอกสันติ, ศิริลักษณ์ เพียรธัญญะ, ศุภรัตน์ คงรอด, สิริยากร พันจันทิก และ สุกัญญา ผลพิมาย. (2567). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา. วารสารสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 9(2). 51-69.
- ภัควรินทร์ ภัทรศิริสมบุรณ์, โยธกานต์ แก้วกลม, ปวีณา เทพรักษ์, รุสซัดดา สะมะแอ, หทัยรัตน์ ทับทิม และ วัชรภรณ์ แนนอน. (2567). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาสถาบันแห่งหนึ่ง จังหวัดจันทบุรี. วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น, 11(3). 45-59.

- ศิริพร พูลรักษ์. (2565). ผลของโปรแกรมการเลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้าผ่านระบบออนไลน์ที่มีต่อความรู้ ทักษะ และความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง. วารสารพยาบาล มหาวิทยาลัยคริสเตียน, 9(1), 1-4.
- สมเด็จ ภิมากุล และ กนกวรรณ คชสีห์. (2566) ทักษะและพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้ากับแนวทางการป้องกันการบริโภค บุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. วารสารวิจัย และพัฒนาระบบสุขภาพ, 16(3), 30-43.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน. (2554). ระบบค้นหาคำศัพท์ “วัยรุ่น”. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2568 จาก <https://dictionary.orst.go.th>
- สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์, ภัศรา จงขจรพงษ์, วิชัช เกษมทรัพย์, Stephen Hermann, เนาวรัตน์ เจริญคำ, วิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ และวศิน พิพัฒน์ฉัตร. (2566). บุหรี่ไฟฟ้า มหันตภัยทำลายเยาวชน. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 32(5), 2-4.
- อัจฉราพร สีหิรัญวงศ์, วิภาณันท์ ม่วงสกุล, สุลีมาศ อังศุเกียรติถาวร, มธุรส ทิพยมงคลกุล และ ภาติษญา อ่อนดี. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเชื่อ และเจตคติ เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า กับพฤติกรรมการใช้บุหรี่ไฟฟ้าและบุหรี่ยวน ของเยาวชนไทย ในภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารแพทยนาวิ, 50(3). 579-594.
- อังกู แซ่ลิ่ม และ สมสกา เพชรนันท์. (2565). การประมาณการค่าความยืดหยุ่นของบุหรี่ไฟฟ้าด้วยวิธีการจำลองขั้นตอนอุปสงค์: กรณีประเทศไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ, 9(2), 1-3.